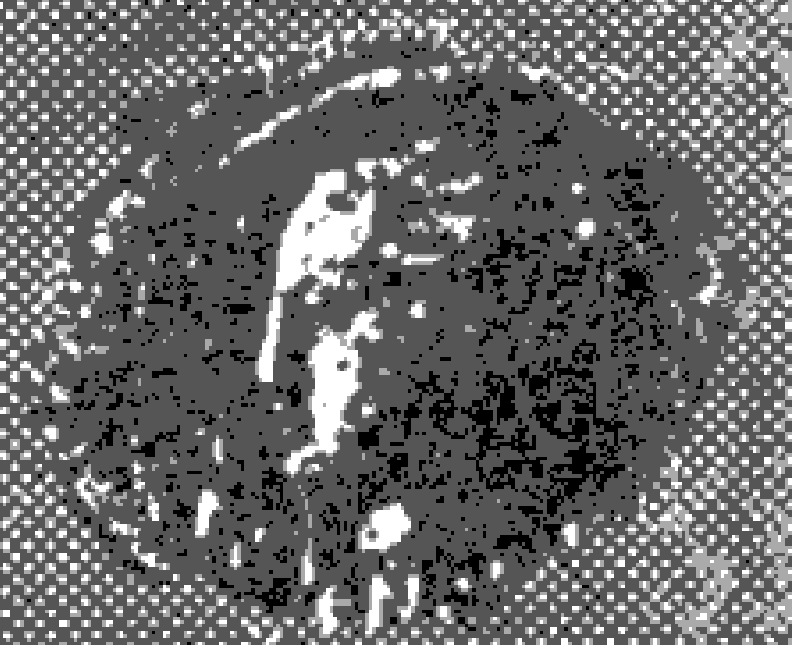


τεῦχος 104, Νοέμβριος - Δεκέμβριος 1984

ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ

ΥΓΕΙΑΣ
ΘΕΡΑΠΕΙΑΣ
Ε.Σ.Δ.Ν.Ε.



ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ

ΕΚΔΟΤΗΣ

Ἐθνικός Σύνδεσμος
Διπλωματούχων Νοσοκόμων
Ἑλλάδος

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Ε. Δημητρίου - Β. Λανάρα
Μ. Μαλγαρινοῦ

*

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ

Μαρία Μαλγαρινοῦ
Ἀνωτέρα Σχολή Ἀδελφῶν
Νοσοκόμων

Σεβαστουπόλεως 16. Ἀθῆναι

*

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

Ἀθαν. Ἀθανασόπουλος
Ρήγα Παλαμῆδου 5
Τηλέφ. 3219306, Ἀθῆναι

*

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Ἐμβάσματα - Ἐπιταγές

Περιοδικό

«Νοσηλευτική»

Γραφεῖα: Πύργος Ἀθηνῶν
Γ' κτίριο II: 1α Ἀθήνα 610
Τηλέφ. 7702861

*

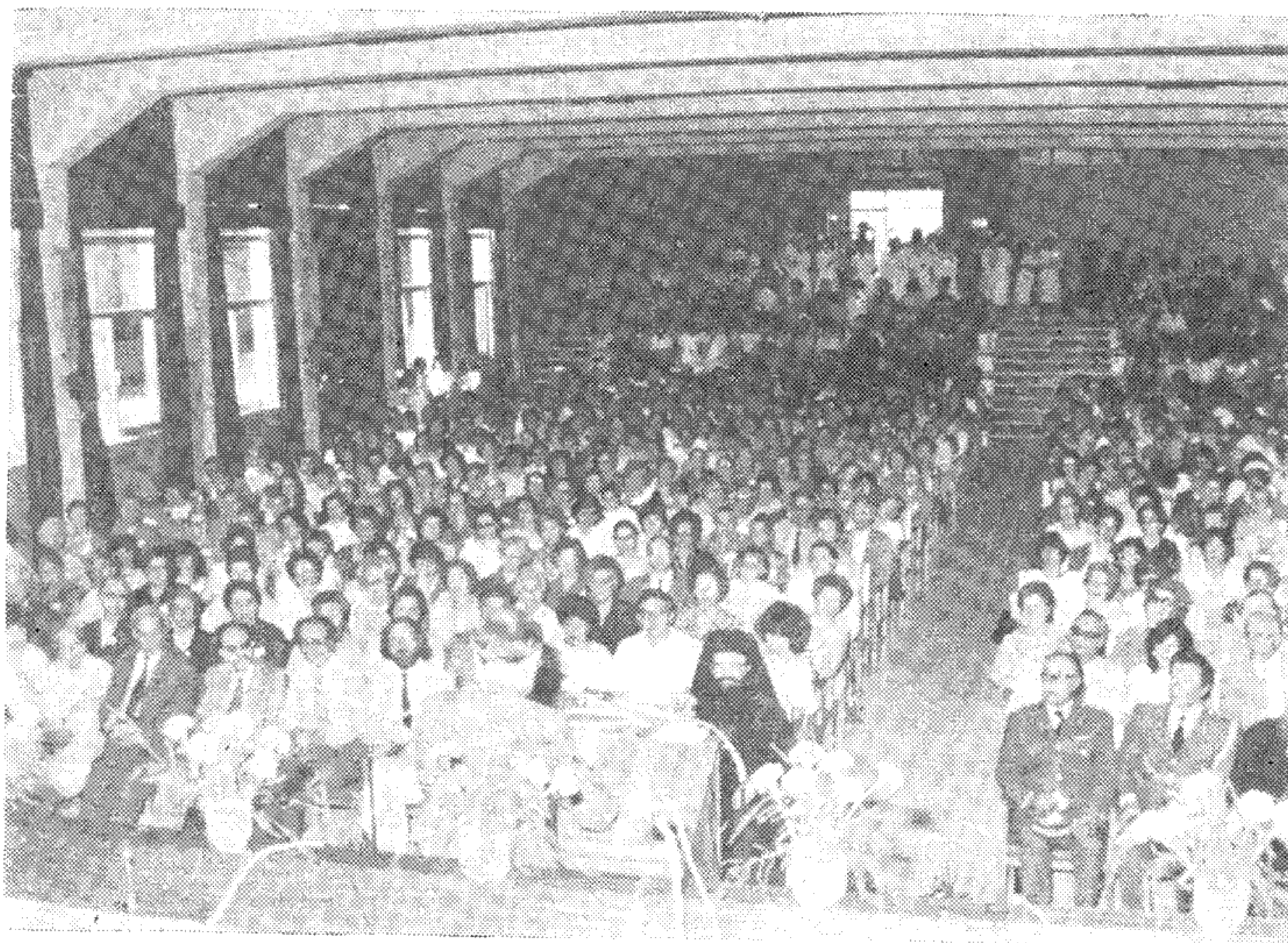
Τιμή Τεύχους Δρχ. 70
Γιὰ σπουδάστριες Δρχ. 35
Ἐτήσια συνδρομή Δρχ. 400
Ἐτήσια συνδρομή ἔξ. \$ 200

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Ἐθνικός Σύνδεσμος Διπλωματούχων Ἑλληνίδων Νοσοκόμων. 145
—11ο Πανελλήνιο Νοσηλευτικό Συνέδριο
—Χαιρετισμός τοῦ κ. Γεωργίου Φλώρου.
—Χαιρετισμός τοῦ κ. Ἀντιδημάρχου.
—Χαιρετισμός τοῦ κ. Ν. Κουκούρα.
—Χαιρετισμός διδῶς Κυρ. Γεωργιάδου.
—Δημοσιεύματα στόν Τύπο.
—Ποιοί χαιρέτησαν τὸ Συνέδριο.
Τηλεγραφήματα.
—Συμπεράσματα — Πορίσματα Συνεδρίου.
2. Ὁ Πυρετός καὶ οἱ Εὐθύνες τοῦ Νοσοκόμου. 161
ἀπὸ διδάκτ. Γούλια
3. Μία Ἐκπομπή. 175
Σοφία Κισλεῖδου - Σταγκίδου
4. 7η Συνεδρίασις τῆς Ὀμάδας Ἐργασίας τῶν Ἀδελφῶν Ἐρευνητριῶν Εὐρώπης. 177
5. Συνέδρια — Συγδιασκέψεις. 178
6. Περιεχόμενα ἔτους 1984. 180

**ΕΘΝΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ
ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΥΧΩΝ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ ΝΟΣΟΚΟΜΩΝ**

**11^ο ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ
ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ**



**ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗ
22 — 24 Μαΐου 1984**

Για την ενημέρωση των συνδρομητών του περιοδικού μας δημοσιεύουμε στο τεύχος αυτό εισηγήσεις της έναρκτηρίας συνεδρίασης, συμπεράσματα και προτάσεις.

Χαιρετισμός κ. ΙΩ. ΦΛΩΡΟΥ

Υφυπουργού Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας

Χαιρετίζω από μέρος του Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας το Συνέδριό σας και συγχαίρω όλες και όλους, όσους συνέβαλλαν στην άρτια οργάνωσή του.

Βελτίωση των υπηρεσιών υγείας δε μπορεί να επιτευχθεί, χωρίς σωστή αντιμετώπιση των προβλημάτων του νοσηλευτικού κλάδου.

Στή χώρα μας όπως ξέρετε, έχουμε το μεγαλύτερο ποσοστό γιατρών απ' όλες τις Ευρωπαϊκές χώρες.

Δυστυχώς, όμως, έχουμε και το προνόμιο - ρεκόρ της Ευρώπης, δηλαδή το μικρότερο αριθμό διπλωματούχων αδελφών νοσοκόμων.

Αυτό σημαίνει πως πρέπει να ανασκουμπωθούμε, για ν' αυξήσουμε στο συντομότερο δυνατό χρόνο τον αριθμό των διπλωματούχων αδελφών.

Μα δεν είναι μόνο η ποσότητα.

Όπως ξέρετε η επιστημονική και τεχνολογική ανάπτυξη στο χώρο της υγείας δημιουργούν την ανάγκη της εξειδίκευσης του νοσηλευτικού προσωπικού.

Νέες μονάδες ιδρύονται στα νοσοκομεία μας (όχι μόνο της Αθήνας και Θεσσαλονίκης) μα και στα Νομαρχιακά.

Μονάδες αιμοκάθαρσης — Μεσογειακής αναιμίας — έντατικής παρακολούθησης — στεφανιαίων παθήσεων — νεογνών, Χειρουργικής διαφόρων ειδικοτήτων κλπ. Που σημαίνει πως πρέπει να διαστούμε.

Κανένα σύστημα υγείας δεν μπορεί να ολοκληρωθεί αν δεν έχουμε επάρκεια και ποιότητα νοσηλευτικού προσωπικού.

Σήμερα, μάλιστα, που το Υπουργείο μας προχωρεί στην υλοποίηση του Ε.Σ.Υ., του οποίου κύριοι άξονες είναι η αποκέντρωση, ο θεσμός του νοσοκομειακού γιατρού πλήρους και αποκλειστικής απασχόλησης και τα Κέντρα Υγείας που σημαίνει κύρια πρόληψη και πρωτοβάθμια περίθαλψη, μελαγχολούμε στη σκέψη του πόσο καθυστερήσαμε στην πατρίδα μας.

— Σήμερα συνεδριάζει η ολομέλεια του ΚΕΣΥ για να επικυρώσει την πρόταση του Υπουργείου για την προκήρυξη των θέσεων των γιατρών του Ε.Σ.Υ. Αμέσως αρχίζει η ρύθμιση των θεμάτων - θέσεων του νοσηλευτικού και παραϊατρικού προσωπικού για ν' αρχίσει η λειτουργία του ΕΣΥ στα τέλη του 1984.

Φυσικά αυτό θα γίνει με συμμετοχή και προτάσεις των φορέων σας. Παράλληλα τόσο το Υπουργείο μας όσο και σε συνεργασία με το Υπουργείο Παιδείας μελετά για κριτήρια επιλογής και κίνητρα προσέλευσης των υποψηφίων στις Σχολές. Προώθηση μετεκπαίδευσης. Οργάνωση σεμιναρίων και διευκόλυνση υπηρεσιακή για την παρακολούθηση σεμιναρίων και προγραμμάτων μετεκπαίδευσης.

Το ΚΕΣΥ επεξεργάζεται πρόγραμμα για ειδίκευση των αδελφών.

Επίσης στα αιτήματά σας που είναι δίκαια θα σταθούμε κοντά σας.

Πιστεύω πως κύριος μοχλός για την ποιότητα της περίθαλψης είναι η αδελφή νοσοκόμος.

Και πως αν θέλουμε να πετύχουμε τη στροφή προς την πρόληψη και την πρωτοβάθμια περίθαλψη σύμφωνα με την απόφαση της Π.Ο.Υ. το 1978 στην ALMA -

Χαιρετισμός κ. ΑΝΤΙΔΗΜΑΡΧΟΥ

Σεβασμιώτατε,
κ. Υπουργέ,
κ. Νομάρχα,
Κυρίες και Κύριοι.

Πιστεύω, ότι ο τόπος τον οποίο επιλέξατε για να πραγματοποιήσετε το συνέδριό σας, δηλαδή την ακριτική περιοχή του Έδρου, σε συνδυασμό με την κρίσιμη καιμπή στην οποία βρίσκονται σήμερα τα Έθνημά μας θέματα, προσδιορίζει και το ιδιαίτερο περιεχόμενο του λειτουργήματος της Νοσοκόμου που είναι ταυτόχρονα και Έθνικό και Κοινωνικό.

Έτσι η παρουσία σας στην περιοχή αυτή όπου λαός και στρατός ένωμένοι είναι άπυφασισμένοι να αντιμετωπίσουν την Τουρκική απειλή και να διαφυλάξουν την έδαφική μας άκεραιότητα, μάς φέρνει στο νου και την δική μας μεγάλη προσφορά στους έθνικούς αγώνες του λαού μας.

Αλλά και σ' αυτή την ειρηνική περίοδο όπου νέοι κοινωνικοί θεσμοί στον χώρο της Υγείας καθιερώνονται, είναι δέδαιο ότι θα δώσετε την μάχη νικηφόρα για το στέριωμα του Έθνικού Συστήματος Υγείας και την αναβάθμιση της περίθαλψης του λαού μας.

Μ' αυτές τις σκέψεις χαιρετίζω το 11ο συνέδριο του Έθνικού Συνδέσμου Ελληνίδων Νοσοκόμων και εύχομαι κάθε έπιτυχία στις έργασίες του.

Κυρίες και Κύριοι,

Έκ μέρους των δημοτών μας και του Δημάρχου μας που δεν ήταν δυνατόν να είναι σήμερα μαζί μας λόγω απουσίας του εκτός έδρας, καλωσορίζω στην Αλεξανδρούπολη τις Ελληνίδες Νοσοκόμες και εύχαριστώ τον σύνδεσμό τους για την τιμή που μάς έκανε να μάς προσκαλέσει στην έναρκτηρία συνεδρίαση του 11ου Πανελλήνιου συνεδρίου του.

ΑΤΑ, είναι να φτιάξουμε πολλές καλές και έξειδικευμένες αδελφές νοσοκόμες. Μόνο έτσι, ίσως, φτάσουμε στο στόχο της ΠΟΥ «Υγεία για όλους το 2000».

Γιατί όλοι μας λέμε Υγεία και έγνωσουμε την περίθαλψη μέσα στα Νοσοκομεία. Μά ή υγεία το πολυτιμότερο αγαθό που έδωσε ο Θεός είναι δοσμένη, δεν παίρνεται και δίνεται: άπλως διαφυλάσσεται με έργο ποιότητας. Κι εκεί έχετε τον πρώτο ρόλο.

Πολύ περισσότερο δεν μπορεί να είναι μέσο έμπορίας και πλουτισμού κι έδω πια επιβάλλεται να έχει τον πρώτο ρόλο ή πολιτεία, γιατί αποκλειστικά εκείνη έχει την ευθύνη απέναντι στο λαό κι όχι οι ιδιώτες που εργάζονται στο χώρο της υγείας.

Γι' αυτό και προχωρήσαμε στην κοινωνικοποίηση της περίθαλψης.

Τελειώνοντας ήθελα να ευχηθώ καλή έπιτυχία στο Συνέδριό σας και να παρακαλέσω να μάς στείλετε τα συμπεράσματα με προτάσεις, διότι όπως είδα τα θέματα που θα συζητήσετε πάνω στις εισηγήσεις είναι ενδιαφέροντα και χρήσιμα για το Υπουργείο.

Θά ήταν παράλειψη αν πριν κατεβώ από το όχημα δεν έλεγα ένα μεγάλο εύχαριστώ στο τμήμα Αλε)λης του Έθνικού Συνδέσμου διπλωματούχων Νοσοκόμων για τα υπέροχα τριαντάφυλλα που μου έστειλε.

Χαιρετισμός κ. ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΚΟΥΚΟΥΡΑΒΑ

Διευθυντής Γενικοῦ Κρατικοῦ Νοσοκομείου Ἀλεξανδρουπόλεως

Σεβασμιώτατε,
κ. Ὑπουργέ,
κ. Νομάρχα,
Στρατηγέ,
κ. Δήμαρχε,
Κυρίες, Δεσποινίδες καὶ Κύριοι,

Ἀγαπητὴ δις Πρόεδρος,

Γιὰ τὴν τιμητικὴν σας πρόσκλησιν νὰ ἀπευθύνω χαιρετισμὸν στὸ συνέδριόν σας, εὐχαριστῶ πολὺ.

Βασικὸς παράγοντας στὴν παροχὴ ὑγειονομικῶν ὑπηρεσιῶν εἶναι τὸ ἀνθρώπινο δυναμικὸ γιὰτὶ ἡ ποιότητα τῶν ὑγειονομικῶν ὑπηρεσιῶν προσδιορίζεται σὲ μεγάλῳ βαθμῷ ἀπὸ τὴν ποιότητα, τὴν προσφορά, τὸ ἐνδιαφέρον καὶ τὴν διάθεσιν τῶν ὑγειονομικῶν στελεχῶν.

Πρέπει ἐπίσης νὰ σημειωθεῖ, ὅτι οἱ συνεχῶς αὐξανόμενες ἀνάγκες δὲν εἶναι μόνον ποσοτικές, γιὰτὶ μὲ τὶς ραγδαῖες τεχνολογικὰς ἐξελίξεις στὸν τομέα τῆς ὑγειονομικῆς περίθαλψης ἀπαιτεῖται γενικὰ ὑψηλοῦ ἐπιπέδου προσωπικὸ γιὰ τὴν ἐφαρμογὴ νέων ἰατρικῶν μεθόδων.

Βέβαια, γιὰ τὴν στελέχωση τῶν ὑγειονομικῶν ὑπηρεσιῶν ἀπαιτεῖται πλῆθος ἐιδικότητων προσωπικοῦ, ὅμως οἱ δύο βασικὲς κατηγορίαι τοῦ ἀνθρώπινου δυναμικοῦ εἶναι φυσικὰ τὸ ἰατρικὸ καὶ τὸ νοσηλευτικὸ προσωπικόν.

Ἐπομένως ἡ νοσηλευτικὴ σὰν ἐπιστήμη καὶ τεχνικὴ εἶναι δυναμικὴ καὶ ἀκολουθεῖ τὶς ἐξελίξεις τῆς ἰατρικῆς.

Ἡ ὄχι στατικὴ αὐτὴ μορφή τῆς νοσηλευτικῆς ἐπιβάλλει τὴν συνεχῆ ἐνημέρωσιν καὶ ἐπιμόρφωσιν τῶν ἀδελφῶν, ὥστε νὰ μποροῦν νὰ ἀνταποκρίνονται στὰ καθήκοντά τους.

Τὰ θέματα ποὺ θὰ συζητηθοῦν στὸ συνέδριον ἔχουν ἀκριβῶς αὐτὸ τὸ στόχο, ἡ δὲ μαζικὴ συμμετοχὴ τῶν ἐνδιαφερομένων δείχνει τὴν ἀναγκαιότητα αὐτῆ.

Μὲ τὶς σκέψεις μου αὐτὲς εὐχομαι καλὴ ἐπιτυχία στὴν πρόοδον τῶν ἐργασιῶν τοῦ συνεδρίου σας.



Χαιρετισμός Δίδος ΚΥΡΙΑΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΔΟΥ

Διευθύνουσης 'Αδελφής Κρατικού
Νοσοκομείου 'Αλεξανδρουπόλεως

Σεβασμιώτατε,

κ. Υπουργέ,

κ. Νομάρχα,

κ. 'Αντιδήμαρχε,

κ. 'Εκπρόσωπε του Στρατηγού,

Κυρίες και Κύριοι Καθηγητές του Πανεπιστημίου,

Κυρία Πρόεδρος του Διοικ. Συμβουλίου του 'Εθνικού Συνδέσμου,

Διπλωματούχων 'Αδελφών 'Ελλάδος,

Κυρίες και Κύριοι,

'Αγαπητές Συνάδελφοι, Φοιτήτριες, Σπουδάστριες,

Μαθήτριες της Νοσηλευτικής,

Μεγάλη είναι η χαρά μας και θαθύτατη η ικανοποίησή μας. καθώς σας βλέπουμε συγκεντρωμένες στην 'Ακριτική μας γωνιά, φέρνοντας τον συνδελφικό χαιρετισμό απ' όλα τὰ μέρη της 'Ελληνικής μας γῆς και της Μαρτυρικής μας Κύπρου.

"Ολες οί 'Αδελφές της 'Αλεξανδρουπόλεως, εκφράζουμε την θαθείά μας εὐγνωμοσύνη και τις θερμές μας εὐχαριστίες, σ' όλους ὅσους βοήθησαν στην πραγματοποίηση και ἀρτιότερη ὀργάνωση αὐτοῦ τοῦ Συνεδρίου.

Εὐχαριστοῦμε πρῶτα τὸ Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη μας κ. 'Ανθιμο, γιατί στὸ πρόσωπό του, εἶδαμε ὄλο τὸ ἐνδιαφέρον και τὴν κατανόηση στὴν ἀποστολή τοῦ Συνεδρίου.

Εὐχαριστοῦμε τὸν κ. Υπουργὸ πὸ ἡ παρουσία του τιμᾶ τὸ Συνεδριό μας και

ἐπὶ πλέον ἀποτελεῖ ζωντανή ἀπόδειξις τοῦ ἐνδιαφέροντος τοῦ Ὑπουργείου γιὰ τὸν κλάδο μας.

Τὸν κ. Διευθυντὴ τοῦ Νοσοκομείου μας, γιὰ τὴν πολὺπλευρῆ συμπαραστάσιν του, σ' ὅλες τὶς φάσεις τῆς προετοιμασίας μας.

Θερμὰ εὐχαριστοῦμε τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιον τοῦ Συνδέσμου μας ποὺ δέχτηκε τὴν πρότασίν μας, νὰ πραγματοποιηθεῖ στὴν πόλιν μας τὸ 11ο Παγγελλήνιον Νοσηλευτικὸ Συνέδριον τῶν Διπλωματούχων Ἀδελφῶν καὶ Ἐπισκεπτριῶν.

Ἐγκάρδιες ἀπευθύνονται οἱ εὐχαριστίες μας καὶ σ' ὅλους τοὺς καλεσμένους μας ποὺ τιμοῦν μὲ τὴν παρουσίαν τους τὴν πολλαπλῆς σημασίας συνάντησίν μας.

Ἀγαπητὲς Συνέδριοι,

Πολλὴ χαρὰ, πολλὴ τιμὴ, πολλὴ ἐλπίδα μᾶς φέρνει σήμερον ἡ παρουσία σας.

Ἡλικίαις διάφοραις καὶ περασμέναις ἐποχαῖς, Σχολαῖς καὶ σπουδαῖς, Δασκάλαις καὶ Μαθήτριάς, πείρα καὶ ἐλπίδα, ὅλα συγκεντρώθηκαν σήμερον σ' αὐτὸ τὸ χῶρον, ποὺ τόσο ἐγκάρδια μᾶς παραχώρησε ἡ ἱερὰ Μητρόπολις.

Χαιρόμαστε γιὰ τὸ πλῆθος τῶν Συνέδριων ποὺ δεδαιώνας πῶς τὸ Σῶμα τῶν Ἑλληνίδων Ἀδελφῶν ἀνησυχεῖ, ἐρευνᾷ, πάσχει, γιὰ τὴν προαγωγὴν του τὴν ἠθικὴν καὶ ἐπαγγελματικὴν, καθὼς ἐπίσης καὶ γιὰ τὴν βελτίωσιν τῆς ἐπιστημονικῆς του στάθμης.

Ἐμεῖς οἱ Ἀδελφές, ἔχουμε τὸ προνόμιον νὰ διακονοῦμε τὸν ἄνθρωπον, ἀπὸ τὸ λίκνον ὡς τὰ βαθειὰ του γεράματα καὶ ὡς τὸ θάνατόν του ἀκόμα.

Τὸν διακονοῦμε, ὅταν φροντίζουμε νὰ διατηρήσῃ καὶ νὰ προαγάγῃ τὴν υἰεῖαν του, ἀλλὰ ἰδιαίτερα τὸν διακονοῦμε, ὅταν περνᾷ τίς πιὸ δύσκολες στιγμὰς τῆς ζωῆς του, ποὺ εἶναι ἀρρώστεια.

Γι' αὐτὸ ἔχουμε ἀνάγκην ἀλληλοστηριγμοῦ, ἀλληλοβοηθείας, ἠθικῆς καὶ ἐπιστημονικῆς, ὥστε νὰ μὴ γίνεταί ἡ ἐργασία μας ἀγχώδης καὶ συμμόρφωσις παθητικὴ, ἀλλὰ ἀθλησις, ποὺ θὰ φέρῃ θετικὰς καρπούς, τόσο γιὰ τὸν πάσχοντα συνάνθρωπό μας, ὅσο καὶ γιὰ τὴν δικὴν μας τελείωσιν.

Ἐχοντας ὅλα αὐτὰ ὑπόψη, Ἐκκλησία καὶ Πολιτεία καὶ ἰδιαίτερα ὁ Νοσηλευτικὸς κόσμος τῆς Ἀκρόπολός μας, ἔκανε ὅ,τι μποροῦσε, γιὰ ν' ἀνταποκριθεῖ στίς προσδοκίας μας, γιὰ νὰ νοιώσουμε στὸ κλείσιμον τοῦ Συνεδρίου μας.

Πιὸ Πολὺ Ἑλληνίδες

Πιὸ πολὺ Χριστιανές Ὀρθόδοξες

Πιὸ πολὺ Ἀδελφές

Εὐχαριστῶ



Ἡ πρόεδρος Ε.Σ.Δ.Ν.Ε. Ἐκφωνεῖ τὴν ἐναρκτήρια ὁμιλία.



Δίς Ἐλένη Λάμπρου, ἐκπρόσωπος τῶν Κυπρίων Νοσοκόμων, χαιρετᾷ τοὺς συνέδρου.



Οἱ εἰσηγητὲς θεμάτων.



Σύνεδροι παρακολουθοῦν τὶς συνεδριάσεις.

Δημοσιεύματα στὸν Τύπο

Γιὰ πολλές ἡμέρες ὁ τύπος τῆς Θράκης, δημοσίευσε ἀξιόλογα ἄρθρα γιὰ τὸ 11ο Πανελλήνιο Συνέδριο. Ἀπὸ τὰ πολλὰ ποὺ ὁ τοπικὸς τύπος δημοσίευσε γιὰ τὸ συνέδριό μας, ἀναδημοσιεύουμε ἄρθρο τῆς 24ης Μαΐου μὲ τίτλο: «Συνεχίζεται τὸ 11ο Πανελλήνιο Νοσηλευτικὸ Συνέδριο», ποὺ δημοσιεύθηκε στὴν Ἐφημερίδα «Ἐλεύθερη Θράκη». Τὸ ἄρθρο αὐτὸ κάνει λεπτομερῆ περιγραφή τῆς πρώτης ἡμέρας τοῦ Συνεδρίου καὶ ἡ ὁποία πιστεύουμε πὺς θὰ βοηθήσει ὅσες ἀπὸ τὶς Ἀδελφές δὲν ἦταν παρούσες, νὰ μεταφερθοῦν νοερά στὴν ἀτμόσφαιρα ἐνὸς συνεδρίου στὸ ὁποῖο ὄλη, ἢ πόλη συμμετεῖχε.

Τὸ Πνευματικὸ Κέντρο τῆς Ἰ. Μητροπόλεως μας εἶδε μέρες δόξας μὲ ἀφορμὴ τὸ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ποὺ πραγματοποιεῖται στὴν πόλη μας.

Ἡ ἄνετη ἡλιόλουστη αἴθουσά του ὁμορφα στολισμένη μὲ πολλὰ λουλούδια μὲ φόντα στὴν σκηνή τὸ χάρτη τῆς Ἑλλάδας καὶ τὸ φάρο τῆς πόλης μας σ' αὐτὸ σὰν σῆμα μὲ τὴν Ἑλληνικὴ Σημαία ἀπὸ τὴν μιὰ καὶ τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ ἀπὸ τὴν ἄλλη, σ' ἓνα σύνολο πολὺ καλλιτεχνικοῦ γούστου, μόλις καὶ μετὰ βίας μπόρεσε νὰ χωρέσει τὴν κοσμοσυρροὴ σὲ συνέδρους, Ἐπιστήμους καὶ καλεσιμένους. Ἀναφέρθηκε τὸ συνέδριο παρακολουθοῦν 500 Ἀδελφές Νοσοκόμες.

—Τὴν ἐναρκτήριον τελετὴν τοῦ τίμησαν μὲ τὴν παρουσία τους ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης μας κ.κ. Ἄνθιμος, ὁ Ὑφυπουργὸς Ὑγείας καὶ Πρόνοιας κ. Φλῶρος, ὁ Νομάρχης μας κ. Γιάννης Λαισκαράκης, ἐκπρόσωποι τῶν Στρατιωτικῶν καὶ Πολιτικῶν Ἀρχῶν τῆς πόλης, ὁ Πρόεδρος καὶ Διευθυντὴς τοῦ Κρατικοῦ Νοσοκομείου, Καθηγητὲς Πανεπιστημίου, Πρόεδροι Πολιτιστικῶν Συλλόγων καὶ πολλοὶ ἄλλοι.

—Παρουσιάστρια ἢ Προϊσταμένη Ἀδελφὴ Κα. Γκοντορίνη - Ἀντωνίου.

Ποῖοι χαιρέτησαν τὸ Συνέδριο

Πρῶτος κλήθηκε νὰ εὐλογήσῃ ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης μας κ. Ἄνθιμος, ὁ ὁποῖος μὲ τὴν εὐλογία του ἐξέφρασε τὴ χαρὰ του γιὰ τὸ ἐκλεκτὸ αὐτὸ κομμάτι τῆς Ἑλληνικῆς Κοινωνίας πραγματοποιεῖ τὸ συνέδριό του στὴν εὐαίσθητη αὐτὴ γωνιά τῆς πατρίδας μας καὶ ἀναφέρθηκε στὸ κατ' ἐξοχὴν κοινωνικὸ λειτούργημα τους ἀποκαλώντας τους «Ἀγγελιοφόρους τῆς ἀγάπης».

ΜΕΤΑ κήρυξε τὴν ἐναρξὴν τοῦ Συνεδρίου ὁ Ὑφυπουργὸς Ὑγείας καὶ Πρόνοιας κ. Φλῶρος καὶ μὲ τὴν εὐκαιρία ἀναφέρθηκε στὸ Ἐθνικὸ Σύστημα Ὑγείας τὸ ὁποῖο στὰ τέλη τοῦ χρόνου μὲ τὴν βοήθεια ὄλων θὰ λειτουργήσῃ διότι τὸ θέμα τῆς ὑγείας, ὅπως εἶπε δὲν εἶναι μέσο Ἐμπορίας καὶ Πλουτισμοῦ ἀλλὰ εὐθύνῃ τῆς πολιτείας ἢ ὁποῖα προχωρεῖ στὴν κοινωνικοποίησή του.

Στὴ συνέχεια κλήθηκε ὁ κ. Νομάρχης ὁ ὁποῖος ἀφοῦ χαιρέτησε τοὺς συνέδρους μίλησε διὰ τὴν ιδιαιτερότητα τοῦ Νομοῦ μας καὶ στὸ βῆμα τὸν ἀκολούθησε ὁ ἀντιδήμαρχος κ. Γιάννης Λαισκαράκης ὁ ὁποῖος εὐχαρίστησε θερμὰ τὴ Διοίκηση τοῦ Συνεδρίου ποὺ ἐπιλέγη ὁ τόπος μας γι' αὐτὸ καὶ χαιρέτησε τοὺς συνέδρους ἐκ μέρους ὄλων τῶν κατοίκων τῆς ἀκριτικῆς αὐτῆς γῆς.

—Τέλος, τοὺς συνέδρους προσεφώνησε ὁ Διευθυντὴς τοῦ Κρατικοῦ Νοσοκομείου μας κ. Νικ. Κουκουράδας καὶ μίλησε γιὰ τὸ ὑψηλὸ ἔργο τῆς Νοσηλείας.

Ἐπίσης, χαιρετισμὸ ἀπηύθυνε ἡ Ἀντιπρόσωπος τοῦ πηγήματος Ε.Σ.Δ.Ν.Ε. Ἀλεξ(ῆ)πολης Δ) νῆς Κυριακὴ Γεωργιάδου καὶ Διευθύνουσα τοῦ ἐδῶ Νοσοκομείου

μας τὸ τέλος τοῦ χαιρετισμοῦ τῆς ὁποίας κάλυψαν πολὺ θερμὰ καὶ παρατεταμένα χειροκροτήματα. Ὅπως ἐπίσης θερμὰ χειροκροτήθηκε ἡ Δίς Ἑλένη Λάμπρου ἐκπρόσωπος τῶν ΚΥΠΡΙΩΝ Νοσοκόμων ποὺ τὴ διαδέχθηκε στὸ δῆμα.

Εὐθὺς ἀμέσως τὴν ἐναρκτήριο ὁμιλαί ἔκανε ἡ Πρόεδρος τοῦ ΕΣΔΝΕ Δίδα Σταυρούλα Παπαμικρούλη ἡ ὁποία ἔπλεξε τὸ ἐγκώμιο τῆς πόλης μὲ τὰ πιὸ κολακευτικά λόγια, ἀποκαλώντας τὴν φιλόκαρδη, φιλόξενη καὶ πολὺ ὁμορφη μέσα στὴ λουλουδιασμένη αὐτὴ ἐποχὴ μὲ ἀνθρώπους ὑπερηφάνους καὶ δραστηρίους.

Ἀκόμη μίλησε γιὰ τὴν καταπράσινη ἐνδοχώρα μας τὴν ὁποίαν ἐπισκέφθηκαν οἱ σύεδροι ἀκολουθώντας τὰ «χνάρια δρόμων παλιᾶς Δόξας».

Εὐχαρίστησε καθένα χωριστὰ τοὺς ἐπιστήμους καὶ ἀναφέρθηκε διεξοδικὰ στὸ πελύμοχθο ἔργο τῆς Νοσοκόμας τόσο στὴν ἐπαγγελματικὴ ὅσο καὶ τὴν κοινωνικὴ καὶ προσωπικὴ τῆς ζωὴ. Τέλος μίλησε γιὰ τὰ προβλήματα ποὺ ὑπάρχουν στὸν τομέα τῆς υγείας ποὺ παρά τὸ «ὀξύμωρο σχῆμα νοσεῖ».

Τὸ τέλος τῆς ὁμιλίας ποὺ πρέπει νὰ τονισθῆ παρακολούθησαν καὶ θὰ μπορούσαμε νὰ ποῦμε συμμετεῖχαν οἱ σύεδροι ὀλόψυχα κάλυψαν θερμότητα χειροκροτήματα.

Ἔτσι τελείωσε ἡ ἐναρκτήρια μέρα γιὰ νὰ συνεχισθῆ κανονικὰ μέχρι τὴ Πέμπτη ὅποτε καὶ θὰ διατυπωθοῦν τὰ σχετικὰ συμπεράσματα τοῦ πολυάριθμου καὶ τόσο ἐνδιαφέροντος αὐτοῦ συνεδρίου. Ἡ Ἐφημερίδα μας διερμηνεύοντας τὰ αἰσθήματα τῶν κατοίκων τῆς εὐχαριστεῖ θερμότητα γιὰ τὴν ἐπιλογὴ τῆς πόλης μας ποὺ τόσο ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ συμπάραιση καὶ ὅλους ὅσους κοπίασαν γιὰ τὴν ἐπιτυχία τῆς ἀξιέπαινης αὐτῆς προσπάθειας.

Σ. ΒΑΚΟΣ

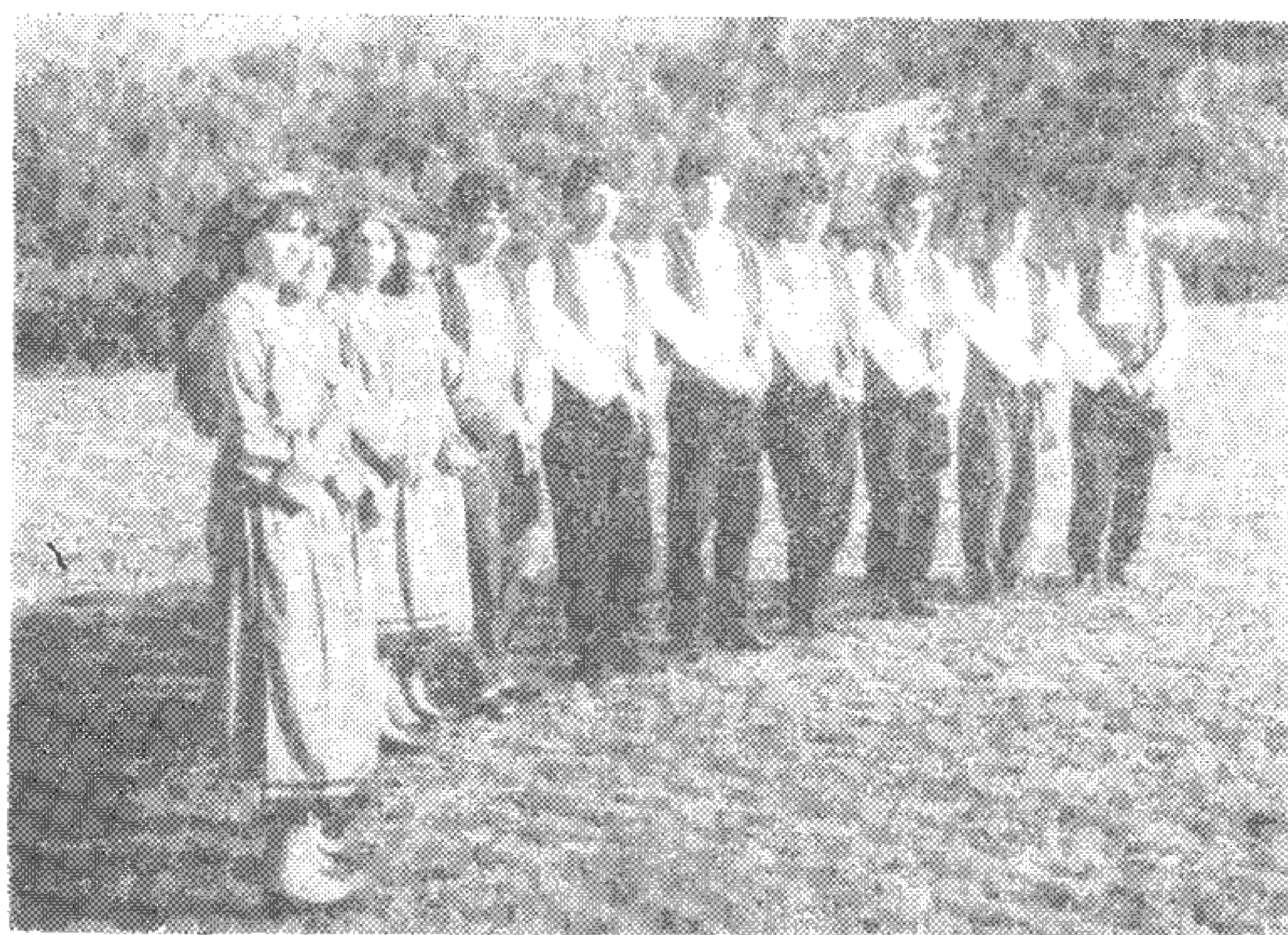
Τηλεγραφήματα

Θερμὸ χαιρετισμὸ πρὸς τὸ Συνέδριο καὶ εὐχὲς γιὰ τὴν τελεία ἐπιτυχία τῶν ἐργασιῶν τοῦ ἀπεύθυνε ὁ Σεβασμιώτατος, τέως Ἀλεξανδρουπόλεως, Κωνσταντῖος.

Ἀκόμη εὐχὲς γιὰ τὴν ἐπιτυχία τῶν ἐργασιῶν τοῦ Συνεδρίου ἔστειλαν:

- Ὁ Πρόεδρος τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ Καθηγητῆς κ. Ὁρέστης Λουρίδης.
- Ὁ Γενικὸς Γραμματέας τοῦ Ε.Ε.Σ. Ναύαρχος κ. Γκολφῖνος Πετμεζᾶς.
- Ἡ κ. Σοφία Λεδάκη.
- Ἡ δις Ἀναστασία Παπαδημητρίου.
- Ὁ Διευθυντῆς τοῦ Νοσοκομείου τοῦ Ε.Ε.Σ. κ. Παν. Σέμος.
- Ἡ Διευθύνουσα Ἀδελφὴ τοῦ Θεραπευτηρίου «Ὁ Εὐαγγελισμὸς» δις Ἀρίστη Δημητριάδου.
- Ἡ Διευθύνουσα, τὸ Νοσηλευτικὸ προσωπικὸ καὶ οἱ Διδάσκουσες τῆς Σχολῆς τοῦ Νοσοκομείου Κοζάνης.
- Ἡ Ἐπίτιμος Διευθύνουσα τοῦ Γενικοῦ Νοσοκομείου Καβάλας. Δίς Μηνοδώρα Καλεάδου.
- Τὸ τοπικὸ τμήμα ΕΣΔΝΕ Σερρών.
- Ἡ Διευθύνουσα καὶ τὸ Νοσηλευτικὸ Προσωπικὸ τοῦ Σισμανογλείου Νοσοκομείου.
- Τὸ Νοσηλευτικὸ Προσωπικὸ τοῦ Νοσοκομείου ΑΧΕΠΑ
- Ὁ Διευθυντῆς καὶ τὸ Προσωπικὸ τοῦ Νοσοκομείου ΑΧΕΠΑ.
- Ἡ Διοικητικὸς Διευθυντῆς τοῦ Ψυχιατρικοῦ Νοσοκομείου Θεσσαλονίκης κ. Παπαγιαννάκη - Καρπούζη.
- Ἡ ΠΕΔΕΥ.
- Ὁ κ. Παναγιώτης Παπαμάργαρης.

Άπο τίς καλλιτεχνικές έκδηλώσεις τοῦ Συνεδρίου



ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

11ου ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΥ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΕΣΔΝΕ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗ 22—24 ΜΑΪΟΥ 1984

Δρ. ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΛΑΝΑΡΑ

Είναι σημαντικό το γεγονός, ότι ο Έθνικός Σύνδεσμος Διπλωματούχων Νοσοκόμων Ελλάδος (ΕΣΔΝΕ) πραγματοποιεί κάθε χρόνο τα Συνεδριά του, παρόλες τις δυσκολίες που παρουσιάζονται. Έτσι, λοιπόν, μπορούμε να πούμε, ότι τα συνέδριά μας καθιερώθηκαν πλέον, έγιναν παράδοση. Όλος ο Έλλαδικός χώρος, άλλ' ιδιαίτερα ο νοσηλευτικός κόσμος κι οι σπουδασταί τής Νοσηλευτικής, προσδίδουν σ' αυτά και τα περιμένουν. Αυτό μᾶς επιφορτίζει με μεγαλύτερες εϋθύνες και υποχρεώσεις, ώστε όλες μας να συμβάλλουμε στη βελτίωση τόσο τῶν Συνεδρίων ὅσο και κυρίως στη βελτίωση τῶν υπηρεσιῶν που παρέχουμε στο χώρο τής ΥΓΕΙΑΣ.

Τὸ 11ο ἐτήσιο Πανελλήνιο Νοσηλευτικὸ Συνέδριο πραγματοποιήθηκε στὴν ὠραία Ἀλεξανδρούπολη, πρωτεύουσα τοῦ Ἑδρου, ἀπὸ 22 μέχρι 24 Μαΐου 1984 μετὰ ἀπὸ πρόσκληση τοῦ τοπικοῦ τμήματος τοῦ ΕΣΔΝΕ.

Θερμὰ συγχαρητήρια ἐκφράζουμε σ' ὅλες τὶς Ἀδελφές τοῦ Τμήματος γιὰ τὴ θαυμάσια ὀργάνωση καὶ τὶς ὑπερβαίνουσες κάθε προσδοκία μας κοινωνικὲς ἐκδηλώσεις που μᾶς ἐτοίμασαν. Κάθε μέρα καὶ μιὰ νέα ἐκπληξὴ που ξεπερνοῦσε τὴν προηγούμενη. Παρουσιάζεται, λοιπόν, στὰ Νοσηλευτικὰ μας Συνέδρια μιὰ εϋγενὴς ἀμύλλα μετὰ τῶν τοπικῶν Τμημάτων τοῦ ΕΣΔΝΕ. Ἀλλ' ὅπωςδήποτε ἡ Ἀθήνα που θὰ φιλοξενήσῃ τὸ ἐπόμενο 12ο συνέδριο ἴσως δὲ θὰ μπορέσῃ νὰ πλησιάσῃ τὶς ἄλλες πόλεις. Ἐπομένως, ὅσες μένουμε στὴν πρωτεύουσα πρέπει νὰ βάλουμε τὰ δυνατά μας.

Μὲ τὴν εϋλογία τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ἀλεξανδρουπόλεως, Τραϊανουπόλεως καὶ Σαμοθράκης κ. Ἀνθίμου, τὴν κήρυξη τῶν ἐργασιῶν τοῦ Ὑφυπουργοῦ Ὑγείας καὶ Πρόνοιας κ. Γιάννη Φλώρου, τὶς προσφωνήσεις τοῦ Νομάρχου Ἑδρου κ. Ἀναστασιάδη, τοῦ Ἀντιδημάρχου Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Λαγκαράκη, τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Γενικοῦ Κρατικοῦ Νοσοκομείου Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Κουκουράδα, τὸ χαιρετισμὸ τῆς Λένας Λάμπρου ἀπὸ τὴν ὀργάνωση Κυπρίων Νοσοκόμων, τὸ καλωσόρισμα τῆς Κυριακῆς Γεωργιάδου ἀπὸ τὸ Τμήμα ΕΣΔΝΕ Ἀλεξανδρουπόλεως καὶ τὴν ἐναρκτήρια ὀμιλία τῆς Προέδρου τοῦ ΕΣΔΝΕ Σταυρούλας Παπαμικρούλη, ὀλοκληρώθηκε ἡ Ἐναρκτήριος τελετή.

Ὁ Ὑφυπουργὸς μᾶς τόνισε, ὅτι ἡ πολιτεία ἀναγνωρίζει τὸ γεγονός πως «χωρὶς ἐπαρκὲς καὶ καταρτισμένο νοσηλευτικὸ προσωπικὸ κανένα σύστημα ὕγείας δὲν μπορεῖ νὰ ἐφαρμοστεῖ».

Ἐλαβαν μέρος περισσότερες ἀπὸ 500 Διπλωματοῦχες καὶ Ἐπισκέπτριες Ἀδελφές ἀπ' ὅλη τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Κύπρο καθὼς καὶ Σπουδάστριες καὶ σπουδαστὲς τῆς Νοσηλευτικῆς.

Ἐγιναν 30 εἰσηγήσεις, οἱ ὁποῖες ἔχουν ἐκπροσώπηση καὶ ἀπὸ ἄλλες περιοχὲς ἐκτὸς τῆς Ἀθήνας, ὅπως Ἀλεξανδρούπολη, Γιάννενα, Κρήτη, Θεσσαλονίκη. Οἱ περισσότερες ὁμῶς προέρχονται ἀπὸ τὴν Ἀθήνα. Ἐπιθυμοῦμε καὶ ζητᾶμε εϋρύτερη

έκπροσώπηση στις όμιλίες. Έλπίζουμε ότι στο επόμενο Συνέδριο, στην Αθήνα, θα έχουμε περισσότερες εισηγήσεις από την περιφέρεια, αλλά και από διάφορα Νοσοκομεία και άλλες Υπηρεσίες Υγείας της Αθήνας. Από τώρα ως άρχίσει η προετοιμασία.

- Τα θέματα που παρουσιάστηκαν είχαν το ακόλουθο περιεχόμενο:
- Δεοντολογία Νοσηλευτικής και άσκηση του Νοσηλευτικού Έπαγγέλματος.
 - Έθνικό Σύστημα Υγείας και ή θέση της Νοσηλευτικής, δύναμη.
 - Ο ρόλος της Νοσηλευτικής στην Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας κι έδω δύναμη.
 - Βασικές αρχές έρευνας στη Νοσηλευτική.
 - Ανάλυση Νοσηλευτικών Δραστηριοτήτων — Έρευνητική μελέτη.
 - Αποτελέσματα παρόμοιας μελέτης στην Κρήτη.
 - Η Νοσηλευτική Έκπαίδευση: Θεωρία και Κλινική άσκηση.
 - Κριτήρια Έπιλογής και Κίνητρα προσελύσεως υποψηφίων στις Νοσηλευτικές Σχολές.
 - Η Νοσηλευτική σαν πράξη προσφοράς στον άνθρωπο, στην κοινωνία και την οικονομία της χώρας.
 - Η Άδελφή της 10ετίας του 1980.
 - Ο Έξανθρωπισμός του Νοσοκομειακού Περιβάλλοντος.
 - Οργανωτικά Πλαίσια Νοσηλευτικής Μονάδος και ή Νοσηλευτική φροντίδα του άρρώστου.
 - Νοσηλευτική Έρευνα σαν μέσο προαγωγής της Νοσηλευτικής — Νοσηλευτικά όφέλη από την έρευνητική εργασία του ΠΟΥ με θέμα τη Νοσηλευτική Διεργασία.
 - Η Νοσηλευτική Έρευνα του ΠΟΥ στον ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟ και ή σχέση της με την ποιότητα της παρεχομένης Νοσηλείας.
 - Η χρησιμοποίηση Άποκλειστικής Νοσοκόμου. Έπιπτώσεις στη Νοσηλευτική Φροντίδα των Άρρώστων.
 - Ίδεολογική Κρίση της Νοσηλευτικής στην Έποχή μας.

Άκούστηκαν απόψεις διάφορες, όπως τις ένοιωθαν οι όμιλήτριες κι οι όμιλητές. Θεωρητικές και πρακτικές, υποκειμενικές γνώμες αλλά και αντικειμενικές τεκμηριώσεις.

Το θέμα του Συνεδρίου.

Η ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ: ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ

έδινε την ευκαιρία πολλαπλής και ποικίλης ανασκοπήσεως της κρατούσης κατάστασεως στη χώρα μας από Νοσηλευτικής πλευράς. Έγινε από διάφορες εισηγήσεις, από την έναρκτήρια όμιλία ως την τελευταία.

- Άκούσαμε και πάλι τη μεγάλη έλλειψη του νοσηλευτικού προσωπικού.
- Τη μη καλή αξιοποίηση του υπάρχοντος νοσηλευτικού δυναμικού.
- Την έλλειψη διοικητικής οργανώσεως της Νοσηλευτικής από το Υπουργείο Υγείας, Περιφερειακή οργάνωση, Νοσοκομεία, Κέντρα Υγείας κ.λπ.
- Τη μη συμμετοχή της Άδελφής σε όργανα και επίπεδα που λαμβάνονται αποφά-

σεις ζωτικής σημασίας για ΥΓΕΙΑ, αποφάσεις όμως που η Νοσηλευτική καλείται να εφαρμόσει.

- Τα πολλαπλά προβλήματα υγείας στη χώρα μας με την έλλειψη οργανώσεως υπηρεσιών που έχουν επιπτώσεις στην άσκηση της Νοσηλευτικής.
- Την έλλειψη ή όπου υπάρχει, την ανεπάρκεια της Πρωτοβάθμιας Υγειονομικής Φροντίδος.

Άκουσαμε όμως ακόμη και με στατιστικά δεδομένα (κ. Καρούζας, Καθηγητής Παιδιατρικής Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης) ότι η πτώση βρεφικής θνησιμότητας στην περιοχή Έβρου που επηρεάζει το δείκτη όλης της χώρας, οφείλεται κατά μεγάλο βαθμό στη Νοσηλευτική, γεγονός που ξέραμε από τις άλλες χώρες, αλλά άρχισε να γίνεται εμφανές και στην Ελλάδα.

Συζητήθηκε το πρόβλημα της ελλείψεως καταρτισμένων νοσοκόμων στην Ελλάδα σε σχέση και με τους παράγοντες που συντελούν ώστε να παραμείνη άλυτο επί δεκαετίες. Οί παράγοντες αυτοί είναι:

- Έλλειψη νομοθετικής κατοχυρώσεως του επαγγέλματος παρ' ό,τι υπάρχει ο σχετικός νόμος 683) 1948.
- Αποδυναμωση του άλλοτε ανεξαρτήτου Τμήματος Νοσοκόμων στο Υπουργείο Υγείας, το οποίο όταν ιδρύθη και λειτούργησε για αρκετά χρόνια, ήταν υπεύθυνο τόσο για τη Νοσηλευτική Εκπαίδευση όσο και για την άσκηση του Νοσηλευτικού έργου.
- Χαμηλή κοινωνική αποτίμηση του νοσηλευτικού επαγγέλματος λόγω μη διαφωτίσεως του κοινού.
- Μη προσέλευση ικανοποιητικού αριθμού νέων με προσόντα στις Νοσηλευτικές Σχολές αλλά και μη παραμονή στο επάγγελμα των αποφοίτων, λόγω δυσμενών συνθηκών εργασίας υπό τις οποίες ασκείται το επάγγελμα.

Στο Συνέδριό μας παρουσιάστηκαν και διατυπώθηκαν προβληματισμοί. Επομένως, μπήκαμε ήδη στο «νησί» της έρευνας. Καλό σημάδι. "Ας εύχηθοῦμε να ακολουθήσουν μελέτες Νοσηλευτικές, που θα παρουσιάζουν με επιστημονική τεκμηρίωση τα προβλήματα, για να απαντούμε τη σωστή αντιμετώπισή τους.

Αγαπητές Συνάδελφοι,

Μπορούμε να πλέουμε προς το «φροντίδα στο σπίτι;» (can we navigate home care;). Αυτός είναι ο τίτλος του άρθρου της Συντάξεως του περιοδικού «American Journal of Nursing», Μάρτιος 1984. Φαίνεται, πώς ή κατ' οίκον περίθαλψη είναι η νέα τάση στις Η.Π.Α., λόγω της τρομερής αύξησεως του κόστους της νοσοκομειακής περιθάλψεως. Σε μας εδώ στόχος είναι η Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας (Π.Φ.Υ.) και η ανάπτυξη Κέντρων Υγείας για το σκοπό αυτό.

Το ερώτημα είναι: Η Νοσηλευτική σαν κλάδος Υγείας κι οι νοσοκόμοι σαν εκπρόσωποί της είναι έτοιμοι για τον απόπλου προς την Π.Φ.Υ. εξασφαλίζοντας επάρκεια και ποιότητα νοσηλευτικών υπηρεσιών για καλύτερη υγεία των πολιτών μας;

Το Εθνικό Σύστημα Υγείας (Ε.Σ.Υ.) αποτελεί πρόκληση για τη Νοσηλευτική. "Ας δράσουμε την ευκαιρία. Άρχισε να συνειδητοποιείται η έλλειψη νοσηλευτικού προσωπικού και η άρνητική επίπτωσή του στην εφαρμογή του Ε.Σ.Υ. Τον τελευταίο καιρό ακούγεται απ' όλες τις μεριές «ότι κανένα σύστημα υγείας δεν

πρόκειται να πετύχει αν δεν εξασφαλιστεί επαρκές και κατάλληλα εκπαιδευμένο νοσηλευτικό προσωπικό».

Λοιπόν ας συνειδητοποιήσουμε και έμεις οι ίδιες τις δυνάμεις μας. Έχουμε δύναμη, γιατί είμαστε απαραίτητες για την Υ γ ε ί α. Από μας περνά σχεδόν όλος ο κόσμος, όλων των τάξεων, των πολιτικών παρατάξεων, των αξιωματούχων και των απλών πολιτών κάθε ηλικίας, είτε ως άρρωστοι είτε ως συγγενείς άρρώστων. Ας τους κάνουμε γνωστές τις θέσεις της Νοσηλευτικής. Ας τους λέμε καθαρά κι ας το δείχνουμε στη πράξη, ότι σαν Άδελφές και Επισκέπτριες ενδιαφερόμαστε για την υγεία του λαού μας και την καλύτερη παροχή υπηρεσιών υγείας στη χώρα μας. Το ίδιο ας διακηρύττουμε προς όλες τις κατευθύνσεις: στους πολιτικούς, στους τοπικούς παράγοντες, στους δημοσιογράφους και στα μέσα ενημερώσεως, προς κάθε κατεύθυνση. Ας κινητοποιηθούμε για τη Νοσηλευτική αφού έχει άμεση σχέση με την καλύτερη υγεία. Έχουμε δυνάμεις λανθάνουσες.

Κάποια φορά μια ήγερτική μορφή της διεθνούς Νοσηλευτικής χαρακτήρισε τον κλάδο και τις Νοσοκόμους σαν το γαργωμένο γίγαντα, που αν ξυπνήσει και δραστηριοποιηθεί θα αλλάξει την υγεία της κοινωνίας. Ας φροντίσουμε όμως ή άφύπνιση να είναι μεθοδική, συστηματική, βασισμένη στην πείρα του παρελθόντος, στη μελέτη και τον επιστημονικό σχεδιασμό του μέλλοντος, με βάση πάντα τον άνθρωπο και τις ανάγκες του για φροντίδα υγείας.

Κι οι προοπτικές ποιές είναι; Ποιό είναι το μέλλον της Νοσηλευτικής;

Είχα το μεγάλο προνόμιο φέτος να προσκληθώ να μιλήσω στο κλείσιμο του 2ου Διεθνούς Συνεδρίου Νοσηλευτικής Έρευνας στο Λονδίνο (Απρίλιος 1984) με θέμα: «Αξίες στη Νοσηλευτική Έρευνα — Φιλοσοφικός Σχολιασμός». Το Συνέδριο οργανώθηκε από την Ομάδα Άδελφών Έρευνητριών Εύρώπης (Workgroup European Nurse Researchers — WENR), την Εταιρεία Νοσηλευτικής Έρευνας του Βασιλικού Κολλεγίου Νοσηλευτικής του Ηνωμένου Βασιλείου (Royal College of Nursing (Rnc) of the United Kingdom Research Society) και του Περιοδικού «Nursing Mirror».

Θα μου επιτρέψετε να επαναλάβω και εδώ ορισμένες σκέψεις που είπα στην ομιλία μου στο Λονδίνο για το μέλλον της Νοσηλευτικής.

Το μέλλον αποτελεί σπουδαιότατη διάσταση της Νοσηλευτικής. Ίδιαίτερα, όταν γνωρίζουμε ότι οι νέες Άδελφές κι οι σπουδαστές της νοσηλευτικής θα δημιουργήσουν τον 21ο αιώνα με τα ασύλληπτα για μας μελλοντικά επιτεύγματα αλλά και την ηλεκτρονική μέτρηση της ζωής.

Η Dr Styles, κοσμήτωρ και καθηγήτρια της Νοσηλευτικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αγίου Φραγκίσκου της Καλλιφόρνιας στο Συνέδριο του Αμερικανικού Συνδέσμου Νοσοκόμων το 1983 ανέφερε, ότι η νοσηλευτική σήμερα δε βρίσκεται απλώς σε σταυροδρόμι αλλά σε γκρεμό και οι δυνάμεις που προσδιορίζουν την τύχη μας είναι έσωτερικές και όχι εξωτερικές. Οι αποφάσεις που παίρνουμε ή αποφεύγουμε να πάρουμε σήμερα, μπορεί να έχουν ιστορικές επιπτώσεις αύριο.

Ποιός διαμορφώνει το μέλλον της Νοσηλευτικής και δίνει τις κατευθύνσεις του επαγγέλματος; Ασφαλώς οι διανογόμενοι του κλάδου: Οι εκπαιδευτριες, οι ερευνήτριες, οι ασχολούμενες με ανάπτυξη θεωριών, όσες κατέχουν Πανεπιστημιακά και μεταπτυχιακά διπλώματα, οι διευθύντριες νοσηλευτικών υπηρεσιών, γενικά ή νοσηλευτική ήγερσία. Όπωςδήποτε αυτοί συμβάλλουν στη διαμόρφωση της νοσηλευτικής του μέλλοντος.

Πιστεύω, όμως, ότι κάθε Διπλωματούχος Άδελφή, όλες έμεις που ασκούμε τη Νοσηλευτική σε οποιοδήποτε επίπεδο και τομέα και ενδιαφερόμαστε για την

ανάπτυξή της, μπορούμε να παίξουμε σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση του μέλλοντος της νοσηλευτικής. Γιατί εμείς προετοιμάζουμε και εκπαιδεύουμε τις μελλοντικές 'Αδελφές.

Θά μπορούσε όμως ή «νέα Νοσοκόμος» τῶν ἐρχόμενων χρόνων νά εἶναι κυρίαρχος τῆς ἐπιστήμης καί τῆς τεχνολογίας, ἀλλά συγχρόνως νά θεωρῆ σά μοναδική προσωπικότητα τὸν ἄρρωστο πού ὑπηρετεῖ καί μελετᾶ σέ ὁποιαδήποτε κατάσταση ὑγείας, περιβάλλον ἢ συνθήκες κι ἂν βρίσκεται;

Ὁ Πλάτων γράφει:

«Καλόν τε εἶναι ἡ ἐπιστήμη καί οἶον ἄρχειν τοῦ ἀνθρώπου, καί εἰς ἀνπερ γινώσκει τις τ' ἀγαθὰ καί τὰ κακά, μὴ ἂν κρατηθῆναι ὑπὸ μηδενὸς ὥστε ἀλλ' ἅττα πράττειν ἢ ἂν ἐπιστήμη κελεύῃ, ἀλλ' ἱκανὴν εἶναι τὴν φρόνησιν βοηθεῖν τῷ ἀνθρώπῳ... σοφίαν καί ἐπιστήμη... πάντων κράτιστον φάναι εἶναι τῶν ἀνθρωπείων πραγμάτων».

(Πρωταγόρας 352 c-d).

Καί ἄλλοῦ διακηρύττει:

«Πᾶσά τε ἐπιστήμη χωριζομένη δικαιοσύνης καί τῆς ἄλλης ἀρετῆς πανουργία, οὐ σοφία φανίεται».

(Μενέξενος 246e).

Ἡ ἐκπαίδευση παίζει σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση τῆς Νοσοκόμου καί στὸν προσδιορισμὸ τῆς κατευθύνσεως τῆς Νοσηλευτικῆς.

Ἐκπαίδευση δὲν εἶναι ἀπλῶς ἡ μετάδοση γνώσεων. Εἶναι ἡ μόρφωση ἠθικῆς προσωπικότητας, τὸ «Bildung» στὴ Γερμανικὴ παιδαγωγικὴ γλῶσσα, ἡ διαμόρφωση τοῦ χαρακτήρος. Εἶναι ἡ μόρφωση τῆς αὐριανῆς Νοσοκόμου καί τῆς Ἐρευνητριάς, πού θά εἶναι ἱκανὴ νά ἀντιμετωπίζει τὰ πολλαπλὰ καί σύνθετα γεγονότα καί προβλήματα σέ ἄγνωστες καί ἀπρόβλεπτες καταστάσεις μὲ τὰ ἀπίθανα ἠθικὰ προβλήματα στὴ καθημερινὴ πράξη καί στὴν ἔρευνα.

Ἡ λέξη ἀ γ ω γ ἡ προέρχεται ἀπὸ τὸ ρῆμα ἀ γ ω πού σημαίνει ὀδηγῶ, δείχνω τὸ δρόμο. Ἡ νοσηλευτικὴ ἐκπαίδευση —στὴν ὁποία ὅλες λαμβάνουμε μέρος καί δὲν περιορίζεται μόνον στὸ ἐκπαιδευτικὸ προσωπικὸ τῶν Σχολῶν καί τῶν Τμημάτων Νοσηλευτικῆς— μεταδίδει ζωὴ καί ιδέες, φῶς καί ἀρχές, ἐπιστημονικὲς γνώσεις καί ἀξίες. Ἡ ἐκπαίδευση καλλιεργεῖ τὴν Ἀδελφή. Προσφέρει σταθερὰ χαρακτηριστικὰ ὑψηλοῦ ἠθους, ἀποστολῆς καί ὑπευθυνότητος.

Πολλοὶ ἐξωτερικοὶ παράγοντες καί κοινωνικὲς δυνάμεις ἐπηρεάζουν τὸ μέλλον τῆς Νοσηλευτικῆς. Ἀλλ' ὅμως εμείς οἱ σημερινὲς Ἀδελφές χτίζουμε αὐτὸ τὸ μέλλον. Ὅλες μας μπορούμε νά βοηθήσουμε τίς νέες. Ἀφ' ἐνὸς μὲν δημιουργῶντας περιβάλλον πού συντελεῖ στὴ μόρφωση καί προσφέροντας κατάλληλες ἐμπειρίες μάθησεως, ἀφ' ἑτέρου δὲ μὲ τὸ νά γινόμαστε οἱ ἴδιες μοντέλα στὴ πράξη.

Εἴτε τὸ θέλουμε εἴτε ὄχι ἐπηρεάζουμε τοὺς σπουδαστάς. Οἱ Λατῖνοι εἶπαν: «Verba movent. Exempla trahunt». Τὰ λόγια συγκινοῦν. Τὰ παραδείγματα προσελκύουν, παρακινοῦν, πείθουν.

Ἄς χρησιμοποιήσουμε ὁποιαδήποτε γλῶσσα. Δὲν θά μπορούσαμε νά ποῦμε περισσότερο ἀπ' αὐτὸ πού εἴμαστε.

“Ό,τι είμαστε, αυτό είναι που μεταδίδουμε στις μελλοντικές ‘Αδελφές. ‘Ότιδήποτε εκτιμούμε, σεβόμαστε, αγαπάμε, απ’ ό,τι εμπνεόμαστε ή και τὸ αντίθετο, αυτό ακριβώς μεταφέρουμε στις νέες και αύριανές ‘Αδελφές. Έμεις, επομένως, διαμορφώνουμε τὸ μέλλον τῆς Νοσηλευτικῆς.

Ποιά είναι τὰ θεμέλια τῆς Νοσηλευτικῆς τοῦ μέλλοντος; Τί ἄλλο; Ἡ κληρονομιά κι ἡ παράδοσή μας, οἱ ὑψηλές ἀξίες καὶ τὰ ἰδανικά μας, ὅπως τόσο πολύ τονίστηκαν στὸ Συνέδριό μας κι ἀπὸ τὴν πρώτη μέρα τῆς ἐνάρξεώς του.

Δὲν είμαστε τόσο πλούσιοι πὺ μποροῦμε νὰ κάνουμε χωρὶς παράδοση. Χωρὶς παράδοση δὲν ἔχουμε μνήμη, δὲν ἔχουμε ζωὴ. Χωρὶς χθὲς δὲν ὑπάρχει αὔριο. Τὸ παρὸν εἶναι τυφλό.

«Πάτησα στοὺς ὤμους τῶν προγόνων μου κι ἔτσι μπόρεσα νὰ ἰδῶ πέρα ἀπ’ τὰ τεῖχη τοῦ καιροῦ μου».

διακήρυξε ὁ ‘Αϊνστάϊν.

Καὶ ὁ Σεφέρη εἶπε:

«Σβήνοντας ἓνα κομμάτι ἀπὸ τὸ παρελθὸν σβήνει κανεὶς ἓνα ἀντίστοιχο κομμάτι ἀπὸ τὸ μέλλον».

Στὴ Νοσηλευτικὴ ἔχουμε πλούσια κληρονομιά καὶ παράδοση πὺ ἐπέζησε χιλιάδες χρόνια. Ἔχουμε πλούσια παράδοση ἀνθρωπιστικῆς νοσηλευτικῆς φροντίδος.

Ἀνθρωπιστικὴ φροντίδα, ὀδηγούμενη ἀπὸ τὶς ὑψηλές ἀξίες τῆς ζωῆς, πρέπει νὰ παραμένει στόχος μας καὶ νὰ τὴν ἐπιδιώκουμε συνεχῶς, κάτι πὺ ὀφείλουμε ἐπίσης νὰ εμπνεόμαστε καὶ στις μελλοντικές ‘Αδελφές.

Πιστεύω, ὅτι ἡ Νοσηλευτικὴ θὰ προοδεύει. Τὸ Συνέδριό μας μ’ ἐτίς μελετημένες εἰσηγήσεις καὶ ἐργασίες, ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν ἐνεργὸ συμμετοχὴ ὄλων τῶν συνέδρων, δίνει τὴ βάση γι’ αὐτὴ τὴν πεποίθηση καὶ αἰσιοδοξία. Ἡ Νοσηλευτικὴ ἐξελίσσεται. Ἡ ἐπιστημονικὴ μεθοδολογία θὰ ἐφαρμόζεται. Εἰδικὴ Νοσηλευτικὴ τεχνολογία θὰ συνεχίζει νὰ ἀναπτύσσεται. Ἡ Νοσηλευτικὴ ἐρευνα θὰ γίνεῖ παραδεκτὴ, καὶ σεβαστὴ, θὰ ἀξιοποιηθῆ καὶ χρησιμοποιηθῆ ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸν κλάδο ἀλλὰ καὶ ἀπὸ ἄλλες ὑγειονομικὲς καὶ κοινωνικὲς ἐπιστῆμες.

Πιστεύω, ὅτι ἡ Νοσηλευτικὴ, ἰδιαίτερα μὲ τὴν ἐρευνα, θὰ συμβάλλει στὴν ἀνακούφιση τοῦ πόνου τῶν ἀρρώστων. Θὰ συμβάλλει στὴ βελτίωση τῆς ὑγείας τῶν ἀνθρώπων καὶ τῆς κοινωνίας.

Πιστεύω, ὅτι οἱ προοπτικὲς τῆς Νοσηλευτικῆς εἶναι λαμπρές.

Ὁ Καθηγητὴς τῆς Φιλοσοφίας τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν Εὐάγγελος Μουτσόπουλος στὸ Διεθνὲς Συμπόσιο Φιλοσοφίας στὴν Ἀθήνα τὸν Ὀκτώβριο 1983 εἶπε: «Ὁ νέος ἄνθρωπος τῶν προσεχῶν αἰώνων θὰ ἔχει πάρει στὰ χέρια του, ὡς κυρίαρχος τὶς τύχες του καὶ τὶς δημιουργικὲς του προεκτάσεις... Ὁ ἄνθρωπος ἔχει ἀκόμη τὴν δυνατότητα νὰ μὴ μεταθέσει ὀλόκληρη τὴν εὐθύνη του στοὺς ἠλεκτρονικοὺς ὑπολογιστές. Ἡ εὐθύνη του εἶναι ἡ ἐλευθερία του καὶ ἡ ἀξιοπρέπειά του, τὶς ὁποῖες ἀπόκειται σ’ αὐτὸν νὰ διαφυλάξει».

Μποροῦμε ἴσως νὰ ποῦμε σὲ παράλληλο τρόπο, ὅτι ἡ σύγχρονη ‘Αδελφὴ καθὼς καὶ ἡ ‘Αδελφὴ τοῦ μέλλοντος θὰ μπορεῖ πράγματι νὰ παραμένει ἐλευθέρη καὶ ὑπεύθυνος νὰ κυριαρχεῖ τῆς Νοσηλευτικῆς ἐπιστῆμης καὶ τῆς τεχνολογίας, χρησιμοποιώντας καὶ θέτοντας κάθε πρόοδο στὴν ὑπηρεσία τοῦ ἀρρώστου τῆς, μόνον ἐὰν εμπνεέται, φωτίζεται καὶ καθοδηγεῖται ἀπὸ τὶς ὑψηλές ἀρχές, τὶς ἀξίες καὶ τὰ ἰδεώδη, τὰ ὁποῖα τὰ ἐφαρμόζει καὶ τὰ ὑλοποιεῖ στις πραγματικὲς συνθῆκες τῆς καθημερινῆς ζωῆς καὶ ἐργασίας.